

ทะเบียนวิจัยเลขที่ 52 54 12 24 40000 020 102 04 11

ชื่อชุดโครงการวิจัย/โครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การสำรวจหญ้าแฝกที่ปลูกในดินที่มีปัญหา และจัดทำเป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

(ภาษาอังกฤษ) The Study on Vetiver Grass Planting in Problem Soils and Spatial Database Performed in the Office of Land Development Area

ผู้ดำเนินการวิจัย

นางสาวจุไรพร แก้วทิพย์

Miss Juraiporn Kaewthip

นายพัฒนา อภิญดา

Mr. Pattana Aphinda

นางสาววัชรินทร์ พลราชม

Miss Watcharin Polrachom

บทคัดย่อ

การสำรวจหญ้าแฝกที่ปลูกในดินที่มีปัญหา และจัดทำเป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ทำการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง (สพล.) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ในขณะที่เดียวกันก็จะได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงสมบัติของดินที่เป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดินไปด้วย ขั้นตอนการดำเนินงานจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นระยะเตรียมการดำเนินงาน โดยดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ศึกษา รวบรวมข้อมูลกลุ่มชุดดิน ข้อมูลประเภทของดินที่มีปัญหา และข้อมูลการแจกจ่ายกล้าหญ้าแฝกจากหน่วยงานที่แจกจ่าย ระยะที่ 2 เป็นการออกสำรวจหญ้าแฝก โดยกำหนดจุดที่จะสุ่มตรวจหญ้าแฝก จำแนกรูปแบบการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ เก็บตำแหน่งพิกัดที่ปลูกหญ้าแฝก สุ่มเก็บตัวอย่างดิน เพื่อวิเคราะห์สมบัติทางเคมีดิน ตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล เพื่อนำเข้าเป็นฐานข้อมูล ระยะที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลหญ้าแฝกและข้อมูลดิน นำข้อมูลกลุ่มชุดดินมาซ้อนทับกับข้อมูลการสำรวจหญ้าแฝกด้วยโปรแกรม GIS ทำเป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ที่สนใจต่างๆ ได้ ตรวจสอบความถูกต้อง โดยดำเนินการตั้งแต่ ตุลาคม 2551 ถึงเดือนกันยายน 2554 การดำเนินงานในปี 2552 ศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ และศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาที่ดินโครงการหลวง ปี 2553 ศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาที่ดินลำปาง และ สถานีพัฒนา

ที่ดินลำพูน และในปี 2554 ศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน พบว่า ลักษณะดินที่มีปัญหาต่อการเกษตรในทั้ง 4 จังหวัดมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ดินทรายในพื้นที่ ดอนที่ไม่มีชั้นดานอินทรีย์ ดินตื้นในพื้นที่ลุ่มถึงชั้นลูกรังหรือก้อนกรวด ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้น ลูกรังก้อนกรวดหรือเศษหิน ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นมาร์ล ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น และ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ซึ่งมักจะพบเป็นส่วนใหญ่ในพื้นที่ทั้ง 4 จังหวัด แต่ก็ยังถูกนำมาใช้ประโยชน์ ในการทำเกษตร ดังนั้นจึงมีการนำหญ้าแฝกไปปลูกเพื่อขวางความลาดชันของพื้นที่ รวมทั้งมีการ นำไปปลูกร่วมกับระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขอบป่าหรือสระน้ำ ลำน้ำ และขอบถนน เพื่อเป็นการ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยหน่วยงานและผู้ปลูกจะเป็น หมอдинอาสาของกรมพัฒนา ที่ดิน เกษตรกรทั่วไป สถาบันการศึกษา โครงการพระราชดำริ เป็นต้น ซึ่งอัตราการรอดตายของกล้า หญ้าแฝกที่ปลูกโดยหมอдинอาสาโดยเฉพาะแปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝก ปลูกในจุดเรียนรู้ด้านการ พัฒนาที่ดินและปลูกในโครงการพระราชดำริ จะสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่การนำกล้าหญ้าแฝกไป ปลูกโดยสถาบันการศึกษา จะมีอัตราการรอดตายค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้รับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกไปปลูกให้ถูกต้อง เพื่อให้หญ้าแฝกมีอัตราการรอดตายสูงขึ้น และเจริญเติบโตได้ดี ได้ทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ ไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐในการจัดสรรให้ เพราะกล้าแจกจ่ายในปีต่อไป